

Ese de dóue ori in septemana:
Joi-a si Duminec'a.

Pretulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretulu publicatiunilor se se anticipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Din Scrierile santului Ioanu Gura de aur.

Noe omilii despre pocaintia.

Omili'a VI.

In septeman'a a sies'a a Paresimeloru.

Cuprinsu: Crisostomu combate cercetarea teatreloru; ce folosesece postulu celor'a, cari cérca teatrele reutatii — scol'a publica a impudicitiei? Ce folosesece postulu déca corporalmente esti retrasu ér cu ochii comiti adulteriu? Cest'a din urma se intempla in teatru. Oratorulu aduce inainte locul dela Mateiu 5. 28: „celu ce cauta la femeia spre a o pofti, a preacurvitu cu dens'a intru inim'a sa“ si face multe alusiuni argumentandu cá, acésta porunca nu e grea si nici imposibile de implinitu. Catra capetu vorbesce despre armoni'a intre legea vechia si noua si despre respalirea de ambe parti. Si la fine aduce o indemnare patrundietoria de-a primí cu demnitate sacramentulu celu mai mare.

1. Cátu de placute ni suntu valurile acestei mari spirituali, mai placute ca acelei firesei. Cáci acelea (ale marei din natura) se es-cita prin venturile furióse, ér acestea prin poft'a de a ascultá (cuventulu lui Ddiu.) Acelea candu se ridica aducu conducatoriului o spaima puternica, ér acestea candu se aréta dau oratorelui multu curagiu; cáci acele sunt semne ale unei mari furibunde, ér aceste semne ale unui sufletu deschisu; acele, lovindu stancile, dau unu sunetu inchisu, aceste refranse prin cuventulu invetiaturei, dau unu tonu placutu. Togmai asia cade si suflarea zefrului pre semenaturi; capetele acelor'a se restogolescu, plecate si éراسi ridicate de elu, — in susu si in josu imitéza fluctulu marei naturali. Ci privirea valureloru spirituali e cu multu mai placuta, de cátu chiar acestoru semenaturi inclinatórie, cáci nu suflarea zefrului, ci darulu spiritualu santu misca sufletele vóstre si lu aprinde acel'a, despre care Mantuitoriulu Cristosu diseo dinóra: ¹⁾ Eu am venitu se dau focu pre pamentu, si ce voiescu de cátu ca se se aprinda? Eu vedu cá acest'a in inimele vóstre se afla si arde. Pentrucá fric'a lui Cristosu ni-a aprinsu atáte candelé intruadeveru, asiadara vomu si lasá se picure oleulu invetiaturei, ca lumina cu atáta mai duraveru se lumineze. Dealmintrea si postulu acusi si-va ajunge capetulu seu, cáci candu am ajunsu in midiloculu campului de lupta, grabimu cu celeritate catra sfersitu. Cáci precumu acel'a care a inceputu a fugi, se nesuesce a ajunge la midilocu, togmai asia cérca si acel'a, care deja a ajunsu acest'a, ca de aci se ajunga la tienta. Timpulu postului s'a inclinatú spre fine si nai'a din departare, a zaritu limanulu; totusi nu se lucra pentru de a ajunge la limanu, ci ca se nu mergemu cu nai'a neasigurata (si góla.) Eu ve recercu si rogu fierbinte pre toti, ca fia care se cugete intru inim'a sa la acést'a lucrare spirituala a postului: déca cineva a aflu unu castigu mare, nesuéscá a castigá si mai multu; ér de cumva nu a adunatu nemicu, intrebuintiéze timpulu restante spre lucrulu acést'a. Pana candu inca tiene tergulu, datí ca se castigamu cátu de multu ca se nu mergemu cu manile góle de aci, purtandu ce e dreptu sa'tinam postulu si totusi se pierdemu remuneratiunea si fructulu acéstei'a. Cum acést'a? Asia: Candu ne retienemu de mancare dara nu dela pecate; candu, intru adeveru nemancandu carne, surpamu casele seraciloru; candu nu ne imbetamu de vinu, dara ne tavalimu in placeri, rusinóse; candu suntemu preste tota diu'a cu tresvia, dara o petrecemu la spectarile necuviose. Védi acést'a insémna a avé ostenele postului si a nu trage folosu din aceea, candu adeva, fugimu la teatrele vitiului. Acést'a éra nu vi-o dicu voue, fiindcá sciu cá voi sánteti liberi de aceste imputari, ci astfelu se indatinéza acei-a, cari simtiescu doreri, cá in folosinti'a acelu, cari suntu caus'a la acea, si lasa mani'a asupra persónei presente. Ce li folosesece postulu

¹⁾ Luca 12. 49.

acelor'a cari cérca teatrele reutatei, — intra in scol'a publica a necuvintieloru, loculu comunu, ypodromulu petulantiei, si cari se punu a siedé pe scaunele decadintiei? Cáci intru adeveru nu peccatumu, déca numimu teatrulu, residenti'a ruinei, loculu estravagantielu si a altoru rele, acelu locu rusinatoriu care este plinu de congia, acelu cuptoriu babilonicu! Pentru cá satan'a mana cetatea intréga in teatru, ca intru unu cuptoriu si lu-aprinde de diosu ne punendu ca acelu tiranu óre candu, nici hreascuri (gatege) nici naphta ²⁾ nici cálti, nici smola (catranu) *) ci cu lucruri, cari suntu cu multu mai periculóse, cum suntu cu priviri lascive, cuvinte triviale, jocuri molatice si cantari pline de rusini si reutati. Acelu cuptoriu l'au arsu mani barbarice, ér acest'a cugetari, cari suntu mai nebuine ca acei barbari. Acestu cuptoriu e mai reu decâtu acel'a, fiindcá foculu e mai stricatosu, cáci nu consuma trupulu naturale, ci mantuirea sufletului, si ce e mai reu, cá cei arsi nu observéza acést'a, cáci déca ar observá nu ar erumpe intru unu risu hohotitoriu. Si acest'a este reulu celu mai mare, candu unu bolnavu nici nu scie cá elu este bolnavu si candu cine arde intr'unu modu miseru si lamentatoriu, si nu observéza foculu. Ce-ti folosesece postulu, desi detragi corpului nutrementulu indatinatu, ér sufletulu i intindi altulu stricatosu? Candu petreci acolo diu'a in ospetiu si te uiti cum se profanéza si seduce natur'a; candu tu stai cu gur'a cascata privindu la muieri impudice (marusinate) si la acele, cari adunandu adulteriale si vitiele unei case, le representa pre bina? Cáci se potu vedé acolo si audí suspinari amoróse, si necuviintie si vórbe ingiurióse (maldicentie, vorbiri de reu) in cátu veninulu nunumai prin ochi dara si prin urechi se strabata in sufletu. Teatralistii imitéza lips'a altoru ómeni, pentru aceea si numele loru e inbracatu cu rusine. Ce folosesece acum postulu candu sufletulu primesce unu astfeliu de nutrementu? Cu ce ochi te vei uitá dupa unu atare spectaculu la soci'a ta? Cu ce ochi vei privi fii tei? si cu cari, servii si amicii tei? Tu trebuie se fiii nerusinatú candu vei voi a enará totu ce s'a intemplatu acolo séu vei tacé si rosí. De aici nu te duci mai departe, ci póte se enarezi de totu comodú acasa, totu ce ai auditu, cu cea mai mare promptitudine se spuni acele sentintie profetice si legi Ddiesci; poti ca se le puni inainte o massa intréga de virtuti si astfeliu muieria cu atari naratiuni ti-o faci mai casta, pruncii mai intiepti, servitorii mai prompti, amici mai bine sentitori si vrei chiaru pre inimici a-ii convinge, ca se se parasésca de ura.

2. Au vedi tu cá invetiaturile cari le asculti aci de tóte partile ti-aducu folosu ér acele ce le audi acolo din tóte privintiele suntu netrebnice? Spune-mi: Ce-ti folosesece postulu candu corporalmente te retieni, éra cu ochii faci adulteriu? Pentru cá *adulteriu nu este numai o impreunare séu amestecare a carnei, ci si o priviure lasciva.* Ce-ti folosesece cá din aceste te duci in acele locuri? Eu togmescu, acel'a strica. Eu dau medicina contra morbureloru, acel'a provóca éra morbulu; eu stingu foculu naturei, acel'a aprinde flacar'a sensualitatiei. Ce-ti folosesece, spune-mi? „Unulu edifica celalaltu respesce; ce folosu ai altulu din acel'a, decâtu astringere?“ Deci, nu vomu petrece ací si acolo, ci numai aci, ca ceste de aci se nu fia in desiertu si sterile, nu fora de folosu si spre ruina: „Unulu edifica, altulu risipesce; ce folosu ese din aceea de cátu astringerea?“ Dar chiar candu mai multi ar edificá si numai unulu ar risipi, totusi ar remané invingutoriu acest'a asupr'a acelu multi, fiindcá e mai usioru a stricá de cátu a zidí. Intru adeveru este mare rusine, cá atáti tineri cátu si betrani alérga acolo cu atát'a aviditate. Totusi a voitu Ddieu, ca reulu se ajunga numai la rusine! Acést'a totusi pentru unu barbatu liberu nu e de suferitu, si despretinulu si batjo-

²⁾ Naft'a—lat. naphta, este unu foliu de oleu, ce se aprinde fórté usioru, éra cunoscutu si greciloru celoru vechi. Astadi in unele parti, ale Traniei chiaru, cum in ale Bistrietei si nausendune, numescu naft'a petroleulu de arsu (pre la Sibiu.)

*) Neque malleoles submitens, neque naphtam, neque stupam, neque pricem.

cur'a pentru unu omu rationale, e cea mai simtita pedépsa. Ci pedéps'a nu constă numai in rusinare, si se granadesce pre aceea o resbunare puternica si caintia. Căci e necesariu, ca toti aceia cari cuprindu acele scaune se participe la peccatul adulterului, nu pentru că se amesteca cu femeile ce se afla acolo, ci pentru că se uita la acele cu ochi lascivi si desfranati. Cumca acestia in modu necesariu sunt adulteri, ca voi se observati nu-mi voi pu- ne cuventulu meu, ci voi aduce inainte propusetiuni Ddieesci, cari in totu casulu nu sunt de a se consideră pucinu. Ce dice asia dara cuventulu Ddieescu? Ati auditu că s'a disu celoru vechi: se nu curvesci, eu inse dicu voue: Totu celu ce se uita la femeia pentru de a faptu adulteriu cu densa, éta că a curvitu intru inim'a sa. ³⁾ Vedi acum adulteriu comisu? Vedi peccatul facutu. Si ce e mai reu, că peccatosulu prinsu in acestu adulteriu nu e vinovatu inaintea tribunulului omenescu, ci acelu Ddieescu, si aci pedepsele sunt eterne; căci totu ce s'a uitatu la femeia a curvitu intru inim'a sa. Ddieu nu vindeca numai bol'a, ci si radacin'a aceleia o smulge afara; fiindcă radacin'a adulterului este pof'ta nezurata, pentru aceea elu pedepsece nunumai adulterulu, ci si pof'ta mam'a adulterului. Togmai asia facu si medicii; ei nu stau simplu la bóla, ci mergu pana la cause. Candu vedu ochi bolnavi, céca ca se departe umediile cele rele din capu si temple. Asia face si Cristosu. Adulterulu este unu morbu periculosu de ochi; este morbu de ochii nu numai a trupului, ci si a sufletului; pentru aceea astupa curgerea nerusinarei prin fric'a de legi, pentru aceea pedepsece nunumai preacurvi'a ei si pof'ta; „Acela a preacurvitu intru inim'a sa.“ Déca inim'a este stricata, ce mai remane bunu in corpu? Căci precum la plante si lemnu, candu vedemu *foi'a inimei rosa*, **) aruncamu remasiti'a, togmai acést'a are locu si la omeni, s'a stricatu inim'a, cealalta sanetate a corpului nu mai are ratiune. — Déca carausiulu e ucisu, sdrobotu si aruncatu diosu, fugu caii in desiertu. Legea intru adeveru este grea si cere multa astringere, dara promite mare remuneratiune căci aceea ce costa multa ostenéla, are si pretensiune la o respata considerabile. Tu inse nu te uitá la lucru, ci cugeta la plata, pentru că chiar la ocupatiunile comuni inca se intempla astfelu. Căci déca in lucrurile bune te uiti la astringere, acést'a este aspra si grea; uitata-te inse la remuneratiune, si ducerea in deplinire a aceleia ti-va fi usióra si preste totu placuta. Togmai asia si cu conducatoriulu: de se va uitá continuu la volbure, nu va mai scóte nai'a din portu; ci fiindcă se uita mai multu la castigu de cătu la valuri, asia cutéza a porni pre marea nemesurata. — Togmai asia si ostasiulu, déca s'ar uitá la rane si mórte, nu ar inbracă nici candu pantier'a — dara pana candu elu cugeta mai iute la invingere si triumfu decátu la rane, grabesce la lupta ca pre unu pratu placutu. Căci aceea ce se apara dela natura greu, devine usioru atunci, candu nu cugetamu la ostenéle, ci privimu la remuneratiune. Déca voiesci se scii cum devinu cele grele dela natura usiore, asculta cuventulu lui Pavelu: „necasulu care este iute trecutoriulu si usioru, lucréza in noi o marire covirsitória si vecinica.“ ⁴⁾ Acést'a spresiune este o gacitura. Cum póte ceva se fia necasu si usioru, séu usioru si necasu? Căci aceste si-contradicu. Ci Pavelu desléga gacitur'a aretandu in atribute cum póte fi necasulu usioru. Cum? Déca nu ne uitamu la cele vidibili. Ddieu a promis coron'a, si priu aceea si o mangaiere pentru ostenel'a nóstra. De vedi asiadara o muire cu o talia gratiósá in vestimente stralucite si observezi că cupiditatea te gadalesce, vedi că sufletulu teu se usuca dupa privirea ei, atunci uita-te la coron'a, carea ti-face semnu colo susu, ca se te departezi de o atare intalnire (privire.) Ai vediutu o coservitóre? Gandesce la stapanulu, si vei departá morbulu radicalu. Căci déca pruncii, cari asculta de invetiatoriulu lor nu se impingu incoce si incolo, nu petrecu in lene, nici se lasa dela studiu: cu atátu mai pucinu te voru intempiná aceste pre tine, déca vei privi la Cristosu, care cunósce cugetele. „Cine se uita la femeia ca se-o pof'tesca pre ea, a curvitu intru inima sa.“ Cu placere si adesea cetescu cuvintele legi Ddieesci. O déca ve-asi poté petrece — tota diu'a cu de acestea, séu mai bine disu, nu atáta pre voi, de cătu pre cei ce traiescu in peccate; ci totusi si pre voi, căci si voi veti fi mai cu putere; cari inse suntu bolnavi, voru dobandi cu atátu mai curendu, sanetate. —

(Va urmá.)

„Triumfulu crestinismului si dictionariulu salvatoriloru crestinatatii.“

Sub acestu titlu a aparutu in Bucuresci o scriere intaresanta de mare pretiu, unic'a in felulu seu la romani. Déca privimu starea factica a literaturii nóstre ec-

³⁾ Esire 20. 14. Math. 5. 27. 28.

***) Si quando cor exesum videmus. ⁴⁾ II. Corint. 4. 17.

lesiastice, vedemu cu dorere, acestu ramu alu literaturii nationale este mai multu unu agru intielenitu, in care preapucini muritori se resolvescu a osteni si a lucrá; dar togmai pentru acést'a, intimpinamu noi cu mare bucuria si satisfactiune a inimei productele literarie, care acesti pucini, prin sacrificiele loru continue ni le prestau dreptu tesauru alu bisericeii ortodocse si alu romanismului.

Intemeierea si latirea crestinatatii, forméza epoc'a cea mai mare in istori'a lumii, ce cu dreptu cuventu se póte numi epoc'a regenerarei némului omenescu! Unu doru nestinsu turmenta inim'a nóstra gandindu de timpurile norocóse, in cari, atáte inimi nobile, pline de abnegatiune, a cadiutu jert'fa principiului increstinarii.

Aceste inimi nobile, lucéferi ai crestinatatii, stralucescu astadi pre orizontulu bisericeii ortodocse intogmai cum stelele stralucescu pre ceriu.

Scrierea: „Triumfulu crestinismului etc.“ este completu, este colectiunea, ce ni presinta in tóta marirea si splendórea loru pre toti acei lucéferi ai crestinatatii, cari biserica nóstra ii numesce barbati santi. Scrierea incepe cu sorgintea crestinismului; nascerea, viét'a, faptele, tradarea, judecat'a, mórtea pre cruce, invierea si inaltirea salvatorelui lumii, si espune mai departe biografiele santiloru de preste anu, de dupa faptele si nationalitatea loru. Autorele numitei carti e parintele *Grigoriu Muscelénu*, unulu dintre cei mai bravi si invetiati preoti ai Romaniei, cunoscutu încátuva si publicului nostru din colónele „Sperantie“ din 1872; deci recomandamu cu mare placere tuturoru carturariloru nostri acestu opu alu parintelui Muscelénu si cu deosebire preotimei *).

Onoratu publicu cetitoriu si-póte face drépta inchiuire despre valórea intensiva a acestei scrieri numai cunoscendu scheletulu ei, deci lasamu se urmeze aci cuvintele remarcabile ale insusi autorelui, in cari desvólta cuprinsulu si valórea scrierei sale.

„Crestine! Vrei se cunosci virtutile crestiniloru primitivi, cari cu síróiele de sangele lor, au cimentatu edificulu crestinismului? Citesce cu atentiune acésta carte, si vei vedea, te vei convinge si vei admirá barbatia aceloru individe sacrificate si muncite cu totu felulu de munci neomenóse!

Ei nu erau nici de pétra, nici de bronzu, nici de otfelu, ci erau omeni ca si noi, de carne si de óse, dar mai mari si mai superiori ca noi, prin virtute si abnegatiune.

Desi crestinii la inceputu erau prea pucini si tiranii multi, fórte multi, dara prin staruint'a lor neinvinsa au biruitu multimea necredintiosiloru, pentrucá credinti'a lor érá pura si stándardulu lor érá crucea: ceea ce probéza că totdeun'a o minoritate tare in credintia, face mai multu decátu o majoritate slaba si fora principii.

Cei ce se inchinau dieiloru versati si ciopliti (dieiloru creati de densii) erau multi, candu cei ce urmau lui Cristu: si-eserciau dogm'a lor, erau pucini, dar avéu o credintia firma.

Si cu tóta pucinatatea lor, au biruitu pe multimea necredintiósa, încátu, crestinismulu a incungiuratu universulu! Cristu dara a triumfatu si va triumfá in seculii seculiloru! pentrucá popórele l'au recunoscutu de salvatore, pentrucá prin tísnierea sangelui din prea curat'a lui cósta aruncatu cu abundantia de pe cruce, a luminatu omenirea.

Si asia tiranii devenira humili, căci prin torturele a nuori de martiri, ei si doctrin'a lor despotica demascandu-se, nu mai potura resiste crestinismului, care luá proportiuni immense.

Femei, fiintie slabe si copii ii batjocuréu, primindu cu abnegatiune martiriulu; a stigmatizatu pre idoli pana si celu mai micu copilu, primindu a muri alaturea cu parinti, precum miculu Chiriacu fiulu martirei Julita strigandu tare: „sum crestinu si asia voi se moru, ce mai asteptati?“

Intemeietorii crestinismului sunt de optu feluri séu numiri, adeca: Profeti—Profetie, Apostoli—Apostolie, Martiri—Martire, Cuviosi—Cuviose etc.

Gón'a séu martiriulu a inceputu de indata dela nascerea lui Cristu: Irodu a omoritu 14 mii de prunci in Betlehemu, pre

*) Pretiulu la intregu opulu, din care a aparutu pana acum nuvna Ipartite, este 3 lei noui. Comande se potu face la redactiunea acestei foi.

archidiaconulu Stefanu antaiulu martiru, — si de aci s'a urmatu treptatu pana la anii 1045, intreruptu prin mai multi imperatori crestini, mai cu s'ema dela Constantinu celu Mare crestinismulu resuffa din timpu in timpu.

Decandu s'a inceputu crestinismulu la Romani? Cari au fostu cei antai pastori ai romaniloru crestiniti. Eta care este scopulu cartii, care tientesce ac'asta scriere. Noi voimu a alege la o parte elementulu romanu din elemintele cealalte ce au contribuitu spre propagarea crestinismului. Noi voimu a areta fratiloru nostri si celoralalti crestini catu de mare este capitatul ce au adusu Romanii in ac'asta asociatiune ce se numesce Biserica crestina. Deci, cetimu in archiv'a Albinei: „Despre crestianismulu in Dacia. Ierarchi'a si limb'a Daco-romaniloru in acestu periodu; introducerea crestianismului aici si intre gintele emigrante dela 400—1000.” Pentru a potea judeca despre limb'a si scripura Daco-Romaniloru, in acestu periodu crestianu, trebuie se scimu: 1-ia, de unde si candu au primitu Daco-Romanii crestianismulu; 2-lea, de jurisdicțiunea carui patriarhu s'a t'ienutu biseric'a Dacieloru atatu Traiana catu si Aureliana; 3-lea, care din gintele incursatorie au primitu crestianismulu in Dacia, si cine in ce limba, si care alfabeturi si literatura s'a infintiatu pentru densele in Dacia.

La intrebarea antaia se raspunde ca: crestianismulu a venitu in Dacia:

a.) Chiar cu coloniile aduse de Traianu, caci dupa marturisirea istoriei eclesiastice, Traianu a aflu in armia sa, ostindu-se la resaritu, unu-spre-diece mii ostasi, cari marturiseu pre Cristu, intre cari era si santulu Romulu prefectulu pretoriei; incatu antai nostri strabuni Daco-Romani, au fostu ascultatu invetiatur'a Evangheliei lui Isusu Cristu: in Roma, din rostulu apostoliloru corifei Petru si Pavelu, si au fostu primitu botezulu prin manile parintiloru apostolici Ierarchi ai Romei: Linu (anii 54 sub Neronu) Clitu (anii 80 sub Titu) si mai cu s'ema Clementu (anii 82 sub Flaviu Domitianu) si aicia multi din parintii si fiii stramosiloru crestini veniti in Dacia, suferindu martiriulu sub Neronu, si urmatorii sei, s'au fostu invrednicitu de cunun'a martirica.

b.) Santulu Clementu pap'a Romei, fiulu patriciului Faustu si Matidei, impreuna cu mai multi crestini fu destiaratu (expatriatu) in Chersonu (Crimu) de catra consululu Romei Mamertinu dupa mandatele imperatorului Traianu, tramitendu-i ca se muncesca in minele (ocnete) de acolo. De aci esilatulu ierarchu, intinse lucrarile apostoliei sale si peste Dacia, si inmultindu turm'a lui Cristu, ajunse a forma 70 biserici si comunitati crestine, incatu santulu Clementu este celu antai archipastoriu alu Daco-Romaniei, si ca pastorindu biseric'a lui Cristu, s'a mutat din vietia si s'a inmormontatu in Chersonu, unde s'a pastratu san-corpu pana in v'eculu alu 13-lea.

c.) Adrianu urmatoriulu lui Traianu a trimisu ca destiarati (proscrisi) in Dacia, unu mare numeru de crestini pentru a lucra minele de aur si de sare.

d.) Intre legionele Romane, ce au purtat resboie in Dacia asupra osebitoru barbari, s'au aflu crestine: asia a fostu legionulu Miletinu, precum ni areta istoricii contimporani, Tertulianu, Eusebiu si Dionu Cassie, ca batendu-se imperatulu Marcu Aureliu Antoninu cu Marcomanii, candu se aflau Romanii incungiurati de dusmani si lipsiti pana si de apa, prin rugatiunea crestineloru numitei legione a reversatu ceriulu ploia recortoria preste Romani, fulgere si trasnete preste inamici, de care spaimantandu-se barbarii s'au intorsu la fuga si Romanii au portatu asupra lor o victoria stralucita dreptu care legionulu Miletinu s'a pronumitu Fulminatrix (fulgeratoriu).

(Va urma.)

VARIETATI.

× Preasantia Sa episcopulu nostru diecesanu a datu parochului din Otlac'a Stefanu Popoviciu binecuvantare de a portu brau rosu, dreptu distinctiune pentru servitiile de ani indelungati si pentru bun'a-i portare.

* * Furtu in biseric'a. In biseric'a din Campani langa Vascoiu (Biharea) nisce omeni reutatosi intrandu noptea prin turnulu bisericiei au furatu tote ornamentele preotiesci de liturgisire, unele invecchite altele de totu noue. Reflectamu preotimea eparchiala, precum si preotimea din alte eparchii a nu cumperu ornamente preotiesci invecchite ori noue dela omeni neprofesionisti in ac'asta specia.

+ Societatea academica romana, dorindu se veda Romania presentanduse cu solutiunea catoru-va cestiuni importante la congresulu internationalu de sciintie geografice din Parisu, propune unu premiu de 1,200 franci autorului celui mai bunu memoriu asupra cestiuniloru urmatoare: 1 Care este punctulu de plecarea a emigratiuniloru galice in Italia? Este centrulu Galiei seu Valea Dunarii? (§ 72 din progr. Congr.) 2 La ce grupa de popore apartienu Dacia? Nu se pote esplica denumirile geografice a teritoriului lor, cari ne a fostu trasmise de Ptolomeu, prin cart'a lui Peutingeru si alti scrietori seu monumente clasice, prin mijloculu unei din idiomele cunoscute? (§ 73 din progr. cong.) 3 Cari suntu situatiunea si caracterele etnografice a Romaniloru din Macedonia, din Epiru si alte parti a imperiului de Orientu? (adausu la progr. impr. de congresu.)

= Invitare de prenumeratiune la cartea intitulata: „Despre sustinerea sanetatiei trupesci si sufletesci a copiloru scolari” de Dr. Bock, scriere pentru parinti invetiatori si auctoritati scolastice. Ide'a ce preocupu astadi spiritulu poporeloru mai civilizate, este educatiunea, o idea fora care nu se pote inchipui intre omenime perfectiune si o stare buna. Educatiunea (crescerea) rationala, si scol'a buna facu ca o natiune, se fia marita si fericita. Aci sub educatiune pricepemu nunumai desvoltarea spirituala seu cum se dice mentala, ci si cea corporala; caci ateranduse aceste un'a dela alt'a — trebuie desvoltate totu intr'unu timpu. Multi crescatori gresiescu in contra regulei ac'estei'a, si sunt ne-reperabile defectele trupesci, cari le casiuna intre copii cruduti, mai alesu in prim'a epoca a vietii lor, candu sunt espusi la diferite bole: parte parintii si docintii prin nesciintiele, nepracticabilitatile si neprevederile lor; parte scolile prin neorganizarea si rea construire a lor. Candu dara crescerea trupesca este o intrebare atatu de insemnata pentru copilasulu gingasiu, in catu fora ac'est'a nu se pote inchipui desvoltarea spiritualu lui, credemu ca cu privire la ac'est'a nu va fi de prisosu a da midioloce si reguli in manile parintiloru, docintiloru si tuturor'a, cari se interesedia de crescerea sucrescintiei viitorie. — Carticic'a mai sus amintita, a renumitulu pedagogu Dr. Bock este indreptariu, asia dicendu o lumina aprinsa in ac'asta privintia, si togma ac'est'a m'a induplecatu a o traduce, si a o face cunoscuta naintea publiculu romanu. Deci me adresediu catra P. T. publicu interesatu de cultur'a poporului romanu cu rogarea: se binevoiesca a imbratosia carticic'a ac'est'a cu prenumeratiunile sale marinimose. Pretiulu cartei va fi numai: 60 cr. Banii de prenumeratiune se se adresediu prin asemnatiuni postale (Postanweisung) de 5 cr., la subscribulu traducatoriu, in Kétegyháza (cottulu Békés.) Colectantii dela 10 esemplarie vor primi unu esemplariu gratuitu. Cartea se va tipari numai decatu, dupa ce spelele tipariului voru fi acoperite. *)

Kétegyháza, in sept. 1874.

Iosifu I. Ardelénu.

*) Sunt rogati si celealalte diuarie nationale a publica in colonele lor ac'asta invitare de prenumeratiune.

Spre scire!

Casa fonduriloru comune dieceselor Aradu-Caransebesiu s'a esauriatu (golitu), incatu imprumuturi decamdata — pana la incurgerea intereselor — nu se voru da. Dupa ce voru incurge interese, si astufeliu casa erasi va dispune de bani, — ac'est'a impregiurare se va face cunoscuta prin foile natiunale, pentru ca doritorii de a luu imprumuturi se se pota orienta.

Aradu in Octomvre nou 1874.

Cassariatulu Epitropiei provisorie.

CONCURSU.

1

Pentru indeplinirea, statiuniloru invetiatoresci, din inspectoratulu Vidrei — si anume: Talagiu, Ciuciu, Magulitia si Lazuri. Emolumintele incopciate cu fiesecare statiune suntu: Salaru anualu 200 fl. v. a. cortelu cu gradina si 5 ° lemne lungi.

Doritorii de a ocupu vre una din statiunile supra numite suntu avisati recursurile prevediute cu tote documintele pre-scise in statutulu organicu ale trimite subscribulu la Halmagiu pana in 5 octomvre — avendu a se tienea alegerea in Lazuri si Magulitia in 6 oct. era in Ciuciu si Talagiu in 7 octomvre.

Halmagiu 15 septemvre, 1874.

Comitetulu parochialu,

incentielegere cu Ioanu Groza, protop. si inspect. scol.

CONCURSU

1

Se deschide pentru statiunile invetiatoresci din Inspectoratul Oradii-mari si anume:

1. La scól'a din M. Peterdu, cu salariu anualu de 40 fl. $\frac{1}{4}$ sesiune de pamentu, 10 cubule de grâu, 2 \square de lemne, cortelu liberu.

2. La scól'a din Zsáka salariulu anualu de 50 fl. $\frac{1}{4}$ sesiune de pamentu care lu-ara comun'a, 16 chible de grâu, cortelu liberu si paie de incalditu scóla.

3. La scóla din Pausia, salariulu anualu 40 fl. $\frac{1}{2}$ de sesiune de pamentu, bucate 10 chibele, cortelu liberu si 2 \square de lemne.

Doritorii de a ocupá ori carea statiune, au a-si trimite recursurile sale bine instruate, la subscriulu Inspectoru scolariu in Oradea-mare intitulat comitetului parochialu pana in 13 Octom. a. c. cal. vechiu candu va fi si alegerea.

Datu in Oradea-mare in 18 Septem. 1874.

Din incredintiarea comitetelor parochiale Simeonu Bica. Protop. Oradii-mari ca Inspectoru scolariu.

Concursu

1

pre vacantele postu invetiatorescu dela scól'a nóstra rom. ort. orient. conf. din Hontisioru, inspéctoratulu Iosasiului prelanga urmatoriele emoluminte, si anume a) in numerarin 160 fl. in naturali 12 cubule, diumetate grâu, diumetate papusoiu; — 10 stangeni de lemne; un'a mesura de fasole; 38 portiuni de fenu si cortelu liberu.

Aspirantii la susu numitulu postu, voru avé a-si instruí cursele sale, conformu statutului organicu, respective § 7 din instructiunea consistoriale emanata la 15 Noembre a. tr. Nr. $\frac{1477}{347}$ scol. apoi pana la 14 Octobre a. c. st. v. — carea este diu'a de alegere — intitulat concernintelui comitetu parochialu a le tramite subscriului inspectoriu per Gurahontz in Iosasielu.

Se mai recere dela recurrenti, in acestu intretempu, se se presente la sant'a biserica spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Hontisioru la 14 Septembre 1874.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu mine Ioane Munténu Insp. cerc. de scol.

CONCURSU

3

Se deschide pentru statiunile invetiatoresci din inspectoratul Halmagiului si anume:

1.) La clas'a a III-a normala gr. or. din Halmagiu, cu care este impreunatu salariu anualu de 500 fl. v. a. si 5° de lemne lungi.

2.) La scól'a de fetitie gr. or. din Halmagiu, cu salariu anualu de 400 fl. v. a. 5° de lemne lungi, cortelu liberu si gradina.

3.) La scól'a populara gr. or. din Ociu, la care apartienu si comunele: Ocisiuru si Basarabas'a, cu salariu anualu de 300 fl. cortelu liberu si 5° lemne lungi.

4.) La scól'a populara gr. or. din Bodesci unde apartiene si comun'a Mermesci cu salariu anualu de 200 fl. v. a. cortelu liberu, unu frustru de pamentu de 1. jugeru si 5° lemne lungi.

5.) La scól'a populara gr. or. din Lungsiur'a si Vosdociu cu salariu anualu de 200 fl. v. a. cortelu liberu si 5° lemne lungi.

Doritorii de a ocupá veri-care din supranumitele statiuni, si anume: pentru cea de sub 1 si 2 pana in 22. Septembre a. m. a. c. st. v. pentru cea de sub 3 pana in 29. Septembre a. m. a. c. pentru cea de sub 4 pana in 30. Septembre a. m. a. c.; si pentru cea de sub 5 pana in 3. Octobre a. m. a. c. st. v. candu si la cari termine se voru tiené si alegerile.

Recursurile instruite conformu dispusetiuniloru statutu-

lui org. se potu subscrerne séu respectiviloru presiedinti a comitetelor parochiali séu la subscriulu inspectore, cu observarea, cá dela recurrentele pe a III-a clasa normala din Halmagiu se potfeste testimoniu de celu putienu pe 4 clase gimnasiali.

Halmagiu, in 10. Septembre 1874.

Din incredintiarea respectiveloru comitete parochiale resp. protopresviterale.
Gratianu Poppu, inspectore cerc. de scóle.

CONCURSU.

2

Pentru deplinirea finitiva a postului invetiatorescu dela scól'a gr. or. rom. din Brestovetiu, Protopopiatulu Lipovii, se escrie concursu pe langa urmatoriele emoluminte: a,) 30 fl. v. a. in bani; b,) 10 meti grâu si 10 cucurudiu; c,) 6 stangeni de lemne pentru scóla si invetiatoriu; d,) 4 jugere pamentu aratoriu si livada; e,) cuartiru liberu si gradina.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au se-si trimita recursurile sale dupa intielesulu stat. org. si adresate comitetului—dlui inspectoru de scóle Iosifu Iorgoviciu in Cuvesdia post'a ultima Temes-Brestovatz, pana in 5 Octobre a. c. s. v.

Brestovetiu in 4. Septem. 1874.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu Iosifu Iorgoviciu m. p. inspectoru cerc. de scóle.

CONCURSU.

2

Se deschide pe statiunea invetiatorésca din comun'a Cilu cerculu inspectoralu alu Buteniloru cu terminu de alegere pre 29 septemvre a. c.

Emolumintele sunt 126. fl. v. a. 16 meti grâu, 12 meti papusoiu, 12 orgii de lemne, din care e a se incaldi si scól'a, pentru fenu 18 fl. v. a. si cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acésta statiune invetiatorésca sunt avisati a-si tramite cursele instruate cu testimoniu de calificatiune ca absoluti preparandi, adresandule com. parochialu pana in 22 sept. a. c.

Datu in Cilu 5 septemvre a. c. 1874.

Comitetulu parochialu,

din comun'a Cilu cu scirea si invoirea mea Isidoru Popescu inspectoru de scóle.

CONCURSU

3

Se deschide pentru statiunea invetiatorésca din comuna Vism'a proteratulu Lipovii cu terminu pana in 30. Septem. a. c. s. v.

Emolumintele sunt:

- in bani gat'a 80 fl. v. a.,
- in naturale: 24 meti grâu si 24 cucurudiu,
- clisa 80 fundi,
- sare 80 fundi,
- lumini 15 fundi,
- lemne 12 stangeni,
- cuartiru liberu si gradina.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au de a-si trimite recursurile lor conformu stat. org. adresate catra comitetulu parochialu, domnului inspectoru scolariu: Iosifu Iorgoviciu in Cuvesdi'a post'a ultima Temes-Brestovatz.

Vism'a in 26. Augustu 1874.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu mine, Iosifu Iorgoviciu, m. p. inspectoru cerculu de scóle.